

Trönöbygden

Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

Årgång 17

Nr 1

Feb 2017

Vackra och ovanliga

När man vandrar i skogen och har kunskap om vad som växer där, kan man stöta på färgsprakande svampar man inte ser så ofta, till exempel guldkremla.

Och om man studerar gamla lador mer i detalj kan man, om man har tur, där finna extremt ovanliga lavar bekläda väggarna. Alf Pallin beskriver målande sina fynd från 2016.

sidan 12-13

Sportlovet nalkas

och med det aktiviteter av olika slag, allt från fiske och skidor till pyssel och bio.

sidan 18

"I Trönö är det bättre gemenskap."

Trönö skola, den nyare delen, fyller 60 år i år. Flera gånger har skolan hotats av nedläggning, men om trivsel och känsla av gemenskap har någon betydelse i sammanhanget borde skolan i Trönö få vara kvar för alltid. Några elever och lärare berättar i en artikel om vad som är bra med skolan i Trönö. Och det är mycket!

sidan 9

Skidtjejer med superglid, förr och nu

I Rönningen bodde den flerfaldiga SM-vinnaren Elin Pikkuniemi på 70- och 80-talet. Numera finns flera lovande skidåkerskor som tränar med Trönö IK. Och föreningens skidsektion har även i övrigt en omfattande verksamhet med träning och tävlingsarrangemang.

Sidan 10-11

Farfars minnen

Lars-Olof Nenzell från Trönö skrev utförliga och innehållsrika dagböcker runt förra sekelskiftet, vilka senare blev till en memoarbok. Hans barnbarn delar med sig av sin farfars bilder från förr, ett Trönö som bara är hundra år bort men helt annorlunda.

sidan 5

Livet som kolare

Ett tidsdokument från förr om det hårda och många gånger farliga livet som kolare i de djupa skogarna. Hur byggde man en mila? Hur gick själva kolningen till? Och vilka var de, männen som utförde detta svettiga och hårda jobb? Herbert Berge minns och berättar.

sidan 16

Smått och gott

Obalansen mellan stad och landsbygd belyses i ledaren

sidan 3

Traktorfrossa än en gång

sidan 11

Rönningens bygdegård

sidan 11

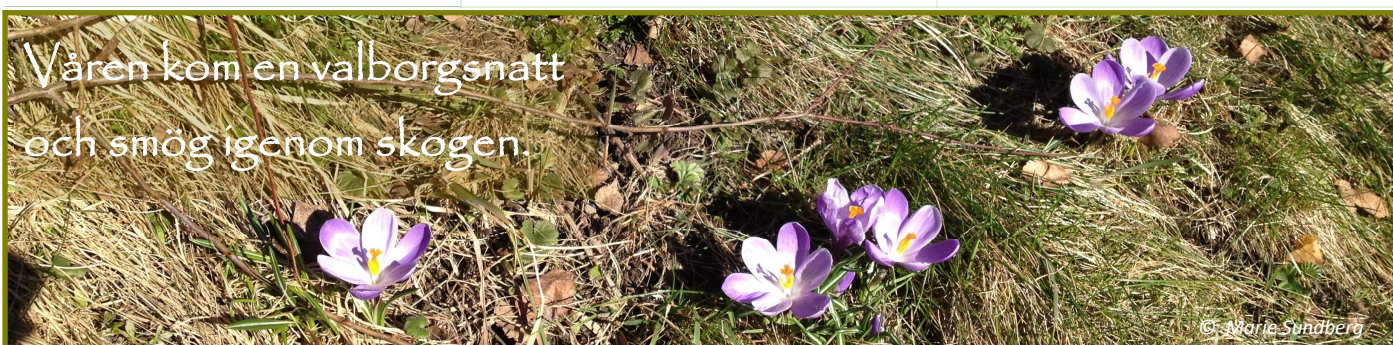
Motionstips för alla

sidan 17

Det händer i Trönö

sidan 18

Våren kom en valborgsnatt
och smög igenom skogen.

Reparation

och **service**
av de flesta bilmärken.

Däckservice

och **däckhotell**

Torsängsvägen 3, 826 94 Norrala • Tel: **0270 351 81**

- Stort utbud av arbets- & profilkläder
- Tryck & Brodyr
- Skyltar, banderoller, dekaler mm

Växelgatan 5
826 40 Söderhamn

Tel: **0270 104 20**
E-post: info@sbsreklam.se

SNART ÄR DET VÅR !

Behöver ni hjälp med grävning på tomten ?

Med en minigrävare har jag möjlighet att med minimal påverkan på er tomt, hjälpa er med fiberdragning och övriga grävarbeten.

Även björkved med längd efter önskemål.
Fritt levererat i Söderhamns Kommun.

Har ni frågor eller vill ha en offert.
Tveka inte att kontakta mig.

Sylvester Jonhans

070-383 00 27

sylvester.jonhans@gmail.com

TV-serien **Resten av Sverige** som leddes av vår egen **Po Tidholm**, har givit insikter och väckt funderingar på framtiden hos befolkningen på landsbygden och även hos politiker. Kanske är det ett tecken i tiden att landsbygdsfrågorna nu lyfts fram.

Söderhamns kommuns utsocknar har ett gemensamt nätverk **Allis**, som bjöd in **Malin Rönnblom**, **Po Tidholm** och Trönöbördiga **Lotta Svensson** till en paneldebatt i ämnet landsbygd, i den nyrustade Marmaverkens bygdegård.

Är det rimligt att kommunalskatten är högst där samhällsservicen är sämst? Att makten, pengarna och tillväxten allt mera koncentreras till de större städerna. Att det anses orimligt för stockholmarna att i några få fall, åka 6 mil till BB i Uppsala, och samtidigt självklart att de flesta blivande mammor i Västernorrland åker 10 mil och längre för att föda. Att det i vår kommun satsas stora belopp på blommor till parkerna i centralorten men inget alls till kringområdena. Det kan visserligen låta gnälligt, men fakta talar klarspråk med att staden allt tydligare utgör normen där makt, pengar och bra samhällsservice är självklart.

Trots att det dröjer till nästa höst innan det blir val har vi i Trönö haft celebret politikerbesök, när **Jonas Sjöstedt** och **Ulla Andersson** från V besökte en fullsatt GT-gård. Temat var landsbygdsfrågor och gav oss besökare både information, svar på frågor och en hel del att fundera på. Jonas är riksdagsman från Västerbottens län och Ulla kommer från Bollnäs, så de är båda väl införstådda med landsbygdsperspektivet.

Jonas berättade att det nu i Sverige finns 178 miljardärer, alla storstadsbor. Sverige har aldrig varit så rikt, men ändå minskar samhällsservicen på landsbygden i allt snabbare takt. Det har blivit alltmera tydligt att makt, tillväxt, kapital och höga inkomster finns i stora städer som samtidigt har den lägsta kommunalskatten och den bästa servicen. Landsbygden kan sägas befinna sig i en utförsbacke och att Sverige blir alltmera ojämnt.

Landsbygdens stora naturtillgångar med vattenkraft och malm kan i Sverige utvinnas utan återbetalning till bygden. Vinsterna som tidigare hamnade hos LKAB, Boliden och andra svenska företag går nu till stora koncerner i Australien och Kanada och den svenska landsorten där gruvan är

belägen står med stora kostnader för den miljöförstöring det vinstdrivande företaget orsakat. Det här är Sverige ensamt om, andra länder tar betalt.

Axel Oxenstierna eller någon annan vis man sa under Europas stora kolonialtid att "vi har ju vårt eget Indien bara vi förstår att utnyttja det", underförstått Norrland och Finland, och visst har de förstått att utnyttja "det".

Som exempel kan nämnas Jokkmokks kommun, Sveriges i särklass största elproducent alla kategorier, men samtidigt en av landets fattigaste kommuner. Kvar har de en förödd naturmiljö med döda älvräckor, reglerade vattenmagasin med flera meters variation i vattenståndet som heller inte ger vettigt fiske och de får ingen eller väldigt lite ersättning, inte ens fastighetsskatten, även den hamnar i storstan.

I grannlandet Norge har landsbygdsfrågorna fått en helt annan tyngd. Där finns en tydlig vilja att reglera skillnaderna i levnadsvillkor mellan stad och landsbygd med olika politiska styrmedel. Då säger svenskarna att "dom har ju råd för dom har ju oljan", men så har Norge agerat hela tiden. När man reste i Norge på 60-talet trodde man att de var tokiga när de fick bidrag för nybrytning av odlingsmark när bönderna i Sverige fick betalt för att lägga ner jordbruksmark. Sverige skulle kunna dra lärdomar därifrån om viljan finns. Jämtland och Härjedalen var absolut de stora förlorarna vid freden i Brömsebro 1645 då dessa landskap tillföll Sverige.

De flesta läkarstationer fördelat på antal invånare finns i storstäder där befolkningen är friskast. Detsamma gäller sjukhusens antal och resurser för stad och landsbygd. Privatiseringen har även inneburit att apoteken centraliseras till storstäderna då det är marknaden som bestämmer, inte behoven.

Om antalet poliser skulle fördelas utifrån antal invånare skulle Trönö ha två egna poliser för att nå samma polistäthet som i Stockholm. Jämför samhällsresurserna och kostnaderna för en fotbollsmatch i Stockholm och en match på Trönö IK.

Kanske är det dags att ta landsbygdsfrågorna på allvar från politikerhåll för att inte hamna i samma situation som USA.

utges av *Trönöbygden ekonomisk förening*

Trönöbygden utkommer med fyra nr/år tills vidare.

Ansvarig utgivare

Mats Andersson

070 323 75 74

Postadress

Trönöbygden

Lertagsvägen 1

826 95 Trönödal

Hemsida

www.tronobygden.se

E-post

Info@tronobygden.se

Besöksadress

Bystugan, Lertagsvägen 1

Telefon: 0270 42 77 62

Fax: 0270 36225

Bankgiro: 5125-0298

Redaktion

Birgit Lundgren

076 795 54 92

Lena Åkerlind

070 350 80 66

Layout och redigering

Marie Sundberg

070 327 64 01

Tryck

Bok & Tryck AB

Söderhamn och Bollnäs

0270 172 95, 0278 105 47

www.bok-tryck.se

Välkommen att annonsera i bygdebladet

Trönöbygden är en lokal tidning som utges av *Trönöbygden ekonomisk förening*. Den trycks i en upplaga av 600 ex och görs i A4-format delvis i färg. Den delas ut till alla hushåll i Trönö och till andra medlemmar. Tidningen finns på biblioteket och i andra offentliga lokaler i Söderhamn.

Trönöbygden utkommer kvartalsvis, vanligen under sista veckan i februari, maj, augusti respektive november, med manusstopp den första vardagen i respektive månad.

Annonspriser

1/2 sida: 910 kr färg, 760 kr sv/v

1/4 sida: 620 kr färg, 570 kr sv/v

1/6 sida: 350 kr färg, 265 kr sv/v

Radannonser: Köpa/byta/sälja m m: 20 kr

Tjänster via Trönöbygden ekonomisk förening

(priser inkl moms)

• Kopiering

Enstaka: 1,50 kr/st enkelsidiga, 2,50 kr/st dubbelsidiga.

Över 100: 1,25 kr/st enkelsidiga, 1,90 kr/st dubbelsidiga

• It-tjänster: 20 kr/halvtimme • Skrivhjälp

Trönöbygden

Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

• Grovtvätt (mattor, överkast med mera); 200 kr/maskin
Kontakta **Astrid Wadsten**,
tel 070 238 68 91

Bystugans öppettider:

Kontor och bibliotek

Tisdagar 12:30—16:30

Lena 070 350 80 66

Torsdagar 10:00—13:00

Astrid 070 238 68 91

Hela tidningen i färg finns på

www.tronobygden.se

"Ett härligt och friskt liv i skog och mark"

Tredje delen om farfar Lars-Olofs barndom 1895-1897

Text: Anne-Marie Nenzell

Foto: Privat

Omedelbart efter det att farfar Lars Olof hade konfirmerats 1895 erbjöds han arbete hos sin morbror Lars Olof Nilsson i Daglysa (nuvarande Widéns).

Det var han mycket glad över eftersom han hade så fina minnen från sina tidigaste år med moster och mormor innan han fick flytta till sin mor och styvfar Nils Jonsson i Fly. Lars-Olofs pappa hade avlidit när han bara var några månader. Mamman hade som nybliven änka svårt att ta hand om både honom och hans storasyster Anna.

Farfar var 15 år när han började arbeta hos morbror Lars Olof Nilsson med timmer- och brädkörning, och många andra sysslor i jordbruket. Han hade vanan inne, redan i Fly hade han gjort det, bland annat kört brädor till Söderhamn. Det bidrog till en bättre relation med hans stränga styvfar.

Lars-Olof berättar osentimentalt och med sinne för detaljer om det jordbruksarbete, körarbeten och hästvård han gjorde i Daglysa. Han nämner bara kort att han hade glömt bort att komma överens med morfadern om lön och denne hade inte heller tagit upp det. Det enda Lars-Olof önskade var att få använda bössa och hund för att kunna jaga. "Friluftsliv i skog och mark med bössa och hund låg mig i blodet som arv efter min avlidna far".

Arbetet hos morbrodern började med slåttern där han skriver att han "deltog med liv och lust". Efter slåttern kom linskörd och sedan potatisupptagningen. Den gjordes för hand med sex till åtta män kvinnor och barn i 2-3 dagar i sträck. Potatisen användes för gårdens invånare inklusive kreatur och dessutom till försäljning. Hösten fortsatte med plöjning, dikning och tröskning av råg, korn och havreskörd.

Tröskningen tog en rundlig tid: "Som morbror hade ett eget tröskverk på logen, vilken kördes med häst i en vandring vid sidan om och under logen, fick jag uteslutande sitta i vandrigen och röra tröskverket, där hästarna gingo runt med det stora draghjulet och jag satt invid hjulets stolpe och skötte tömmarna dagarna i ända. Här satt jag och åkte runt så jag nästan blev yr i huvudet innan det blev kvällen för dagen."

När tröskningen var klar, säden på plats i härbret, linskörd färdigställd (blötning, tork, stampning och skäkning) följde gödselkörningen. Den gick undan då snön hade kommit så att det hanns med före julhelgen.

Lars-Olof berättar om julförberedelserna för gårdens kvinnor. Bakning av hårt och mjukt bröd - det hårda brödet skulle räcka hela vintern. Sedan slaktades en gris, en "utrangerad" ko eller "oxknabb" samt en kalv eller ett får. Han fick hjälpa slaktaren som för övrigt var en kvinna.

Fotografiet taget utanför nuvarande Widéns i Daglysa 1898, med farfar Lars Olof med den nyinköpta cykeln längst till vänster och morbrodern Lars Olof Nilsson med hästen. Den äldre kvinnan till vänster vid bordet kan vara Lars Olofs mormor Brita Olsdotter, bredvid henne Lars Olofs mor Lena Nilsdotter och till höger vid bordet hushållerskan Karin Modin från Rönningen. Den lille grabben i höger bildkant kan vara Lenas son, Jonas Nilsson.

"Vid slakten fick jag hjälpa till med att röra i blodet samt vid slakt av kalv eller får medelst en yxa slå djuret i pannan för bedövning, innan slaktgumman stack kniven i hjärtat på slaktdjuret. Första gångerna kändes det nog lite kusligt att vara med och aktivt deltaga i slakten, men så småningom blev även detta arbete en vana, så jag bekomms ej därav."

Strax före jul blev han uppmuntrad till att vara skjutspojke för stadsresan till Söderhamn för inköp av mat, kläder, jullitteratur och julbrännvin. Julen firades "med riklig tillgång till mat och dryck" enligt traditionen med hemgjord sylta, julkorv och kams samt hembryggd dryck. Lutfisk, risgrynsgröt och sötmjolk var obligatorisk under julens tre helger. Lars-Olof tar upp att morbror såg till att brännvinet användes mycket sparsamt. Det bjöds på ett enda likörglas till middag och någon gång på kaffekask.

Denna jul firades julottan för allra första gången i den nya kyrkan. Lars-Olof konstaterar att Daglysaborna nu fick en betydligt längre färd än många århundraden tidigare. Daglysa invånare finns noterade i kyrkböckerna sedan 1500-talet.

Direkt efter trettonhelgen fick han morbrors uppdrag att köra timmer från ett skogsskifte bortanför Jersjön vid Enånger-skogarna. Två timmerlass om dagen körde Lars-Olof till Stenbrosågen som låg nära morbroderns egendom. Timmerkörningen pågick ända fram till påsk då snön hade börjat smälta och "isarna börjat ta in vatten och bli ofarbara". "Rätt så ung som jag var, klarade

jag både släpning och pålastning av de rätt så tunga stockarna. Jag fick förstås använda vissa knep och påhitt för att få de allra grövsta stockarna på lasset för krafterna räckte ju inte alltid till för att lyfta dem, därtill var stockarna allt för tunga. En stor fördel var för oss körare att vi kunde äta middag hemma varje dag mellan de två timmerfororna och vi körde till sågen samt att vi fingo ligga hemma under vintern. Morbror var fullt belåten med mitt arbete synnerligast för att jag var försiktig och rädd om hästen, när jag körde bland sten och ris i snön och när jag släpade fram stockarna till lastplatsen".

Därefter tog förberedelserna inför vårbruket vid för Lars-Olof, vård av körredskap, vedsågning och vedhuggning. En sed i Trönö var att klara av årets behov av bränsle för både bostad och ladugård i en följd på våren "så det tog sin rundliga tid innan man hade den rymliga vedboden fullproppad från golv till tak med vedtravar i det oändliga".

Han nämner att man måste tänka på att få till draghåll till veden så att den torkade fort och inte låg sur och mögig eller blånade, "det nedsatte bränslevärdet avsevärt".

Den 16-20 maj startade vårbruket och i stor brådska. Först spreds gödseln, sedan skulle jorden köras "i det oändliga" för att den skulle bli lucker och upptorkad före sådden, den som morbrodern skötte så här: "Han gick med säskäppen hängande på magen i en bestämd takt och kastade ut sädeskornen, som strilade mellan fingren och spreds ut på den väl tillkörda åkern".

Harvning och sladdning skyndades också på för att växtligheten skulle komma igång före juni. Ingen rast och ingen ro för fanns för Lars-Olof. Sedan var det dags att köra brädläss från sågverken i Trönö till hamnarna i Löt och Söderhamn, och det alla dagar i veckan. Ledigt fick han under midsommarhelgen: *"Som denna midsommar var den första efter konfirmationen, beslöt jag att följa med några äldre ungdomar till fåbodarna i övre delen av socknen"*.

Han hänvisar till en av de bilagor som tyvärr förkommit där han berättar om utflykten. Det ordnades bland annat dans i en av fåbodarna i Västansjö vid Storsjön. Det berättade min far Gustaf som visade på fåboden som finns kvar än idag.

Sommaren fortsatte med slätterarbete och höstens arbeten var desamma som första arbetsåret hos morbror. Ett nytt arbete sattes han på efter julhelgerna, det var att köra brädforor med en häst från ångsågen i Västansjö till brädgårdarna i Söderhamn. Ågaren till ångsågen vid Storsjön var konsul Gabriel Schöning. Stora mängder brädor sågades i grova dimensioner; 3 x 9 tum, 2,5 x 7 tum och 1,25 och 1 tum i olika bredder. De förvarades i mängder på brädgården intill sågen för torkning. Under vintertid när vattendrag och myrar blev körbara kom så transporter på gång.

Lars-Olof berättar att Trönö- och Norralabönderna till och med konkurrerade hårt om att få göra transporter. Inkomster var nämligen goda. En transport på fyra mil tog två arbetsdagar i anspråk att göra för Lars-Olof. Visst ser vi honom framför oss när han berättar om första arbetsdagen: *"Den första transportdagen för en brädfora var jag uppe vid 5-tiden på morgonen för att ge hästen ett första morgonfoder och vatten samt själv ordna för min resa och få en första frukost jämte matsäck av mormor. Väl påklädd med en vinterkavaj med en extra ylletröja under och en pråktig halsduk om halsen, försedd med rymliga vinterskor och två par strumpor samt pälsmössan neddragen över öronen spände jag hästen för kälkarna, spände fast min matsäcksväska, hästens hö- och havrerande och hästtacket på fostonet och avträdde färdan till Storsjösågen. Kylan var mången gång ganska bister den mörka tidiga morgonstunden och termometern visade någon gång ända ned till 20 till 25 grader kallt."*

Trafiken med transporter måste ha varit stark mot sågen. Redan innan Lars-Olof kom iväg från Daglysa hörde han Norralaböndernas hästforor pingla nere vid landsvägen. När han svängde in på vägen fick han ansluta sig till den långa kolonn (!) som styrde mot brädgården vid Storsjön.

Brädgården bestod av många höga stolar, berättar han, och beskriver ingående hur lastningen gick till. Fast först fick han stå och vänta på sin tur. Hade han tur kom han till en stapel vars höjd inte var så hög och då kunde lastningen gå fort. Hade han otur och

behövde lasta från en "ansenligt hög" brädstapel blev det andra bullar: *"Först måste man upp i stapeln och skjuta ned brädor man lyckades komma över och sedan ned på marken och lägga dem på kälkarna. Som denna procedur måste upprepas flera gånger innan man fått fullt lass tog det lång tid. Någon gång kunde jag komma i kontakt med någon villig Trönöbo, den av oss på brädstapeln sköt ned brädorna och den andra vid kälkarna lastade på. Att hjälpas åt tog avsevärt längre tid i anspråk"*.

Sedan bar det iväg till brädgårdens kontor för avräkning av lasset och specifikation av innehålllet. Hästen utfordrades innan avfärd med vatten och havre. Lars-Olof själv inmundigande matsäck med varmt kaffe som han köpte från brädgårdens provisoriska kafé beläget i en arbetarbostad intill vägen.

Färdan med lasten gjordes i kolonn med tioalet foror i varje omgång. Vid isföre gick det snabbt och det var fullt upp med tömmarna för att se till att hästen inte snubblade. Samtidigt såg han till att lasset följde vägen genom att styra framkälken med benen. Riktigt drygt var det för hästen vid nysnö och sträng kyla. Många stopp måste göras för att vila och utfordra hästen. Först vid sextiden på kvällen var han framme i Daglysa. Efter hästvård fick han kaffe och doppa av mormodern följt av middag.

Arbetet var inte över för det. Stalltjänst vidtog inomhus med vattning och nattdoder till hästen. Vid sextiden morgonen efter började arbetsdagen med stalltjänst och förberedelser för fortsatt transport av brädlasten mot Söderhamn. Väl framme väntade vila i 2,5 timmar: *"När hästen fått sitt, blev det att ur den medhavda matsäcken få sig en matbit, bestående av bröd, smör och ost eller stekt fläsk, allt i kallt tillstånd, och sedan få köpa en kopp kaffe med bröd. I vanliga fall satt jag på hörsäcken bredvid hästen invid krubban och tärde min enkla kost, som Brunte gillade, enär han fick smaka en och annan brödbit, som nog smakade honom bra"*.

Ibland tog Lars-Olof sällskap med andra Trönöbor, gick in på Öl-Lovisas servering där han fick äta sin medhavda matsäck nedsköld med inköpt öl. Någon enstaka gång gick han in på "Stadshotellens 3:e klass". Han uppger att forkarlar var stadiga kunder och att de tog en sup till matsäcken alternativt en konjak till kaffet.

Under pausen passade Lars-Olof också på att titta i affärer, i synnerhet järnhandlare och deras utbud av vapen, studsare, dubbelbössor och pistoler samt skidutrustning.

På sommaren 1897 stannar Lars-Olof vid en affär i Söderhamn för att titta en velociped, alltså cykel. Handlaren visade sig vara mycket enträgen till och med riktigt påstridig. Han backade inte heller när han fick reda på att Lars-Olof var ställd under förmyndare. Så kom det sig att Lars-Olof körde trillan med cykeln i lasten och handlaren på cykel

intill mot Trönö och förmyndaren, farbror Wiberg (Per Wibergs far): *"När vi så körde in på farbror Wibergs gårdsplan kom farbror ut och frågade, vad vi hade för ärende. Smälänningen grep då in med sin svada och föreslog inköp av den medförda cykeln till mig."*

Farbrors ansikte mörknade mer och mer under hans anförande och svarade sedan köpmannen tystnat: *"Kommer ej ifråga, att jag anvisar några pengar till en sådan dyrbar lyxartikel."* Härmed trodde jag att saken var förlorad och begynte ordna för vår avfärd.

Emellertid bjöd farbror oss stiga in i finrummet, där köpmannen sedan han artigt hälsat på faster Karin och mina kusiner, fortsatte att tala för det föreslagna inköpet, särskilt framhållande, att det var både nyttigt och hälsosamt att använda cykel, varför den är till både nytta och nöje. Slutligen ingrep faster Karin till min fördel så sägande: *"Det är ju Lars-Olofs pengar och velocipeden är till stor nytta, då tycker jag att du ska låta honom köpa den"*.

Och därmed var köpet avgjort, men först efter ännu en förveckling om betalningen av de 200 kronorna som cykeln kostade. Skulle den göras med växel eller reda pengar?

Köpmannen var belåten skriver Lars-Olof, *"men den som var gladast var jag som for vidare med min dyrbara last från Långbro till Daglysa"*. Mormodern tyckte köpet var onödigt och dyrt, men morbrodern instämde med Lars-Olof om att köpet var lyckat. Snabbt var han igång att trampa cykeln. Efter några dagar gjorde han en första cykelfärd i byn *"där jag livligt och närgånget beskådades av en del nyfikna, äldre och barn"*.

Varje söndag gjorde han utflykter med kamraterna Sven Nordin, musiker och målare, och Jonas Sundevall, handlaren. De besökte "ungdomstillställningar" i Trönö, Mo, Rensjö, Norrala och Enånger. *"Vi hade mycket roligt och fick nya vänner"*, skriver han.

Det var en skolkamrat, Per Lundin, som kom att leda Lars-Olof in på den bana som blev hans väg i yrkeslivet. Per hade 1896 sökt in som volontär på Västernorrlands regemente vid Sänga Mo. Det var vid nyårsledighet 1896-97 som de ofta sågs och pratade. De konkreta planerna på följade smidas under våren: *"Under sommarens arbete hos morbror hade jag detta spörsmål ständigt i mina tankar, men brydde mig inte om att fråga någon till råds, inte ens min moder. Som jag ej var tillfreds med mina avlösningsförhållanden hos mormor, visserligen fick jag någon 5:-sedel ibland, men inget bestämt, beslöt jag att sluta min anställning hos honom 24/10 1897 och samtidigt meddelade jag min kamrat Per, att jag var betänkt att söka anställning som volontär och bad honom hjälpa mig med ordnandet av erforderliga ansökningshandlingar"*.

Lars-Olof fick efter uppsägningen anställning direkt hos Per-Lars änka Kristina som blivit av med sin körkarl. Han fick arbeta

forts. s. 14

En kolmila – från ved till kol.

Anders Gustafsson från Sunnanå stående på en av milans blockringar.

Innan resningen av milan kan börja måste bottarna göras i ordning. Gamla kolbottnar rensas från smågranar och grövre stubbar genom att jorden skalas av ner till tjärskorpan, som finns kvar efter den tidigare milan.

Mitt i rundeln reses sedan en vedkubb (kung eller bordsstake) med en diameter av ca 20 cm och något kortare än kolveden som är ca 3 m. Kungen hålls upprätt och något upplyftad, för att inte vidröra marken, med tre stödslanor. I kungens övre del inslås mot varandra i 60 graders vinkel, två träkilar och över dessas ytterändar läggs en tvärså vilken senare blir tändhålet.

En riktstång fästes på kungen som sedan förankaras med en påle. Under kungen läggs en bro 3x3 meter som blir underlag för kolveden. Från bron läggs vasar (stockar) ut i solfjäderform för att kolveden inte ska stå direkt på marken. Bron utökas i takt med att milan växer i omfång.

Resningen kan sedan påbörjas med fina, torra slanor, som bildar tändtrummans väggar. Veden reses sedan runtom om kungen och ställs på bron och milan växer i omfång. Lutningen på veden ska vara 60 grader, vilket kan kontrolleras genom att man står vid milans fot och när man sträcker ut armen ska fingertopparna knappt vidröra milans övre del.

När milan så var rest och klar skulle den kullas, genom att all ved som stack upp över tre meter, skulle huggas av och jämnas till. De avhuggna pinnarna stoppades i hålrummen som tätning. Därefter täcktes milan med granris, tätare på kullen och något tunnare lager utefter sidorna. Därefter skulle milan stybbas, det vill säga täckas med ett lager jord. För att hålla jorden (stybben) på plats klövs aspstammar på längden, förankrades mot marken och bildade en hylla (blockring), för stybben. Jordlagret ska vara ca 30 cm vid milans fot och ca 20 cm vid första blockringen, och ytterligare lite tunnare vid den andra blockringen och vid brynet.

För att minska brandrisken skedde kolningen oftast under senhösten och vintern. Tändningen skedde genom att ett stort tändbloss av torrved tändes och stoppades ner i det trekantiga tändhålet i milans överkant, som sedan fylldes upp med ved och därefter täcktes med granris och jord. Tio draghåll togs till en början upp vid milans fot, dessa minskades sedan milan tagit sig, till fem.

Sedan milan tänts var det vanligt att de gaser som bildades i veden framkallade explosioner (slagning), som gjorde att jorden skakades av från milan. För att minska slagningen togs stybben bort vid milans bryn (topp) för att släppa ut gaserna den vägen.

Varje nytänd mila måste ha påfyllning med småved i tändhålet med jämna mellanrum för att få upp hettan i milan. Vid påfyllningen tas stybb och granris bort tillfälligt och läggs tillbaka efter påfyllningen när hettan tilltagit.

När milan börjat kola sattes en skorsten upp vid milans fot. Kolaren måste sköta om draghålen, öppna nya och täppa igen andra. Allteftersom kolningen fortskrider minskar milan i volym och måste klubbas ner efter hand och får absolut inte börja brinna. Efter ca 7 – 10 dagar är kolet färdigt och milan behöver då stå några dagar till för att kallna.

Därefter börjar rivningen av milan genom att med en kolkrok dra ner kolet runtom milan, uppifrån och ner och krattas (harkas) ut till en sträng runt milan.

Herbert Berge och Birgit Lundgren

ÅRSMÖTE 1

Trönöbygden
ekonomisk förening

Sö 9 april kl 15 på IOGT

ÅRSMÖTE 2

Trönöföretagarna

Sö 9 april kl 13 på IOGT

Vi kommer gärna till din bygd för att informera om oss, diskutera frågor samt ta emot förslag och önskemål kring vad din förening vill att Allis ska arbeta med!

Mer om ALLIS:

www.soderhamnsbygder.se

www.allis.nu

ALLIS arrangerar för ALLA

Trönös hjärtstartare

finns alltid tillgänglig
i ett skåp vid affären.

Anmäl dig gärna inne i butiken
till kurs i hjärt-lungräddning!

En av de sista större kolningarna i Trönö

Hemmansägaren Per Brolin i Långbro hade åren 1940 – 41 låtit avverka skog mellan Altarberget, Långbro fäbodväg och Gåstjärn. Efter avverkningsen fanns lövveden kvar samt tullar och klenare träd. Per Brolin började bli till åren och ville helst leja bort efterarbetet till någon annan. Han erbjöd då Rubert Berge, som tidigare kolat åt Per vid Järsvallen intill Norrån, att köpa resterande vedskog på skiftet vid Altarberget. De kom överens om priset och Rubert började planera för att ta tillvara kvarvarande träd till kolmilor under ett par år framåt, 1942 till 1943.

Det företag som vid den här tiden köpte upp all kol som producerades i Hälsingegårdarna var *Skogens Kol* i Kilafors, som i sin tur levererade kol till järnbruket, bland annat Iggesund. Det här var en hantering som var rationell men höll priserna nere på kolet då konkurrensen med andra uppköpare uteblev och kolarnas förtjänster blev därefter.

Rubert for till Kilafors och ett kontrakt skrevs om leverans av ett antal kolvagnar som skulle levereras inom en viss tid till ett visst pris. Detta kontrakt måste skrivas under av två trovärdiga borgenärer och bevitnas för att Rubert skulle få låna pengar till att avlöna de anställda arbetarna i kolningsverksamheten.

Rubert Berge var född 1895 i Rengsjö, men växte upp i Tygstabodarna där hans föräldrar bosatte sig. Efter giftermålet i mitten av 1920-talet bosatte sig Rubert med familj i Wij där de hyrde ett hus vid Västergårn. Där föddes Herbert 1928. Sedan bodde familjen på några andra ställen i trakten och flyttade 1932 till Rappsta, till en stuga som kallades för Ruusmosters, efter en tidigare ägare (senare Sonja Larssons hus).

Rubert var driftig och en rutinerad kolare. Han hade noga kalkylerat med hur kolningen skulle gå till för att leveranstiderna och den ekonomiska kalkylen skulle hålla.

Flera huggare anställdes – Per Hamrén, Per Olsson från Nästgårds, Edvin Hedberg och Pomp-Gösta Eriksson, alla från Glamsta/Rappsta, samt Per Axel Frid från Bergesbacken. I arbetena deltog också Rubert själv och hans son Herbert, som slutat skolan och skulle fylla 14 år.

Även huggarna Erik Tunong från Berge, Hampas Sven Persson från Hamre och Jonas Olsson Stå, som då hyrde på Västergårn i Wij var enagerade i huggningen av kolved.

Det första som måste göras på den nya arbetsplatsen var att bygga kojorna som under ett par år framåt skulle bli bostad åt huggare och kolare. I kojorna fanns sex liggplatser, bord samt en järnspis. Ett stall för tre hästar byggdes också.

Därefter vidtog huggning av kolveden i tremeterslängder, som lades upp i så kallade res. Varje res betalades med 75 öre och vanligtvis brukade en rutinerad huggare kunna göra ca 15-16 res per dag.

Efter några veckors arbete var olyckan framme och den 14-åriga Herbert råkade få en huggskada i benet. Han fick då besöka ålderdomshemsföreståndarinnan Gun Bard, som var sjukvårdskunnig och den som fick rycka in när någon i trakten skadade sig mera än att det gick att plåstra om i hemmet. Före Gun Bard var det barnmorskan fru Nilsson i Rappsta, som fick ta hand om skogsarbetarnas huggskador. Men nu var det Gun Bard, som klämde ihop såret på Herberts ben med några agrafer och han kunde sedan återvända till skogskojan.

Skogsskiftet delades upp från söder till norr i 40 meter breda remsor, som stegades upp och träden ”bleckades” med huggmärken för att markera gränserna, så att alla huggare skulle få likvärdig skog att arbeta med. Därefter vidtog huggningen från måndag till lördag, då det var löning och arbetarna åkte hem till sina familjer med veckans förtjänst på fickan. Vissa för hem varje dag, men de flesta stannade kvar under veckorna. När arbetsveckan var avslutad kontrollräknade Rubert och sonen Herbert resen så att allt stämde.

I slutet av juli var 4 500 res huggna och klara för nästa arbetsmoment med att göra kolbottarna i ordning. Tidigare använda kolbottnar var fulla av smågranar och större stubbar som måste rensas bort och jorden skottas av, ner till tjärskorpan från den tidigare milan. Sex gamla kolbottnar fanns på platsen sedan tidigare och två nya gjordes i ordning, till totalt åtta milor.

När bottenarna var klara vidtog nästa moment med att dra ihop kolveden med tre hästar som Elov Nilsson från Ersk-Hans i Rappsta kom med tillsammans med drängen JanNils-Helmer Bergman och Pomp-Gösta. När den första milan var rest, kontaktades Per Brolin för att komma och kontrollera

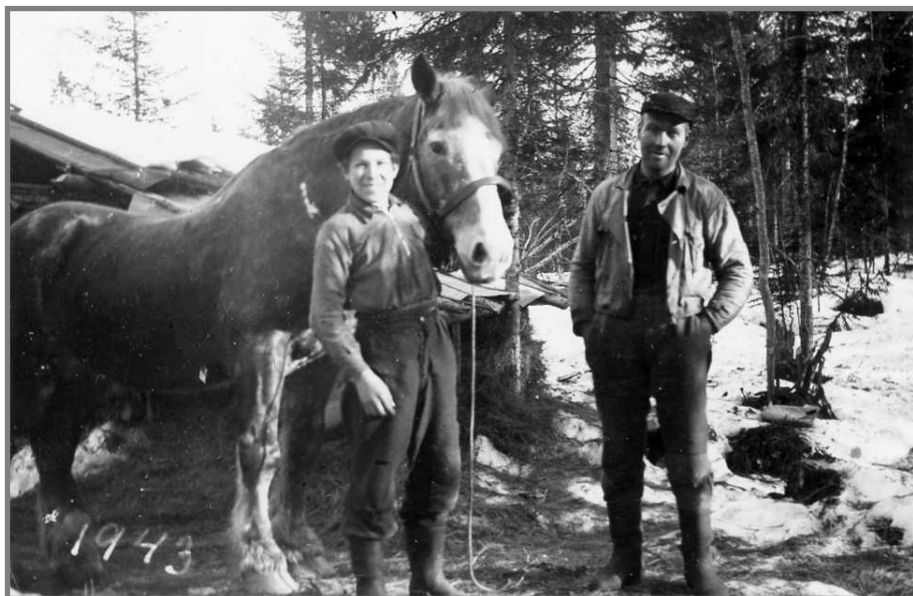
milans storlek och den mängd kolved som den kunde innehålla, vilket gav underlag för priset Rubert skulle betala. Rubert hade uppskattat milans storlek till 17, 2 famnar (ca 200 kubikmeter), men Per Brolin var tveksam och anlät Per Larsson från Östanå för en säkrare uppskattning. Han var matematiskt kunnig och hade varit i Amerika i många år och konstruerat en tabell för skogsmätning, som han låtit trycka och sålde under namnet ”Skogskuberaren”. Per Larssons mätning visade ungefär samma siffra som Ruberts och därefter lät Per Brolin på Ruberts uppgifter om de övriga sju milorna.

Hur själva arbetet med uppsättning av milan gick till beskrivs mera utförligt i en separat artikel (s. 5). Milan kallades alltid ”hon” och kunde ha olika karaktär – vissa milor var lugna, stillsamma och samarbetsvilliga och andra motsträviga och trilska. Längre tillbaka förknippades kolningen ofta med mystik, troldom och vidskepelse, kanske var det trötthet och arbete i nattmörkret som eggade fantasin.

Milan krävde ständig passning för att inte fatta eld så att det blev aska i stället för kol. Hela förtjänsten var beroende av att slutprodukten blev kol av god kvalitet och för det var många timmars ständigt arbete och tillsyn en förutsättning. Under kolningsprocessen bildades också explosiva gaser som krävde åtgärder av kolaren. Arbetet pågick dygnet runt under alla veckodagar och var sotigt och dammigt.

Möjligheterna att tvätta sig var beroende på om någon källa, bäck eller sjö fanns i närheten. Annars stacks en dynamitgubbe på en käpp ner i ett hål i marken och tändes. Smällen åstadkom en grop, som snabbt vattenfylldes. Det vattnet kunde användas till tvättning och till att släcka brandtillbud vid

Forts. nästa sida

Herbert Berge och hans far Rubert Berge vid kolningen vid Altarberget 1943. Hästen hette Bläsen och ägdes av Elov Nilsson.

milan, men var inte tjänligt som dricksvatten. Att bo trångt i en koja och sova i skift ställde stora krav på tålmod och anpassning till varandra, vilket oftast gick bra och kunde skapa vänskapsband för livet.

Arbetet var inte riskfritt och det hände att kolare brändes till döds under arbetet. Det var viktigt att innan varje steg på milan, slå med en träklubba för att försäkra sig om att inga hålrum bildats där kolaren annars skulle kunna falla ner.

När kolningsarbetet pågått en tid kom Knut Andersson från Rappsta och frågade om arbete. Han var fosterson hos Per Andersson på Svea (Roland Axlings morfar), hade fullgjort sin militärtjänst och var utan arbete. Han var stor och stark och inte rädd att ta i. Han kunde vara lite ohysad i sättet, men det spelade ingen roll i kolarskogen. Han fick arbete av Rubert och blev kvar hela vintern så länge kolningen pågick. Betalningen var 10 kr/dag. Milorna tändes allteftersom de blev klara, men mera än två åt gången gick inte att hålla koll på.

En dag när Rubert måste ner på byn och handla matvaror hade en mila nyligen tänts och Knut och den 14-åriga Herbert Berge skulle sköta passningen. Milan började "slå" och skakade av gasexplosioner som gjorde att den jord som packats utanpå milan föll av. Knut och Herbert arbetade i sitt anletes svett för att få milan under kontroll. När Rubert återkom till kolningen efter matinköpen var han hett efterlängtdad av sonen och Knut som var ganska oerfarna i kolningsyrket. Rubert, som upplevt många trilsande milor var lugn och trygg med vad som skulle göras och sa till de båda sotiga och svettiga grabbarna – "Gå till kojan nu och vila er en stund så tar jag hand om det här". Han fick stopp på "slagningen" genom att ta bort stybben (jorden) vid brynet så att gasen kunde gå ut där och milan blev åter lugn och stilla.

När milan efter en dryg vecka kolat färdigt måste den stå en tid för att kallna. Därefter vidtog rivningen genom att med en krok dra fram kolet från kullen och nedåt.

Under krigsåren brukade de första kolen krossas i en handdriven Arbrå-kross i hekto-

litersäckar som såldes till gengasbränsle för bilar med gengasaggregat, som ersättning för bristvaran bensin. Då var betalningen högre än resterande kol som Skogens Kol i Kilafors var ensam uppköpare av.

Till förvaring av kolet intill kolningsplatsen, byggdes ett skjul av slanor beklätt med papp, då varje kolleverans skulle innehålla 200 säckar. För att förenkla hanteringen gjordes en bilväg till kolningsplatsen. Den vägen gjordes som en avstickare från vägen mot Långbrosbodarna och kallades därefter för Rubertsvägen.

Tidigare hade kolet körts med häst och slädar som kallades kolstigar, till kolbryggan vid stationen i Långbro. Bröderna Friberg från Sandåker – de flyttade sedan till Landbonns i Långbro – hade så många kolstigar att de kunde fylla två järnvägsagnar samtidigt. Vid den här kolningen kördes kolet med lastbil av åkaren Per Höglund från Rappsta (huset där Stubb-Åke senare bodde). När det första lasset skulle hämtas hade det kommit ett rejält snöväder och vägen behövde plogas för att lastbilen skulle ta sig fram. Knut och Herbert fick då spänna tråplog för en av hästarna och ploga fram till vägskalet mot Gåstjärn, dit vägen var plogad från Stårte.

När de stora kolstigarna ersattes med lastbil behövdes lådor att förpacka kolet i. Olle Frid i Rappsta spikade ihop 80 lådor med måtten 70 x 70 i gavlarna och 2 meter långa som rymde en kubikmeter kol vardera. Lådorna spikades också vid kolningen mitt i vintern. Åkaren Per Höglund hade en kälke som drogs efter bilen för att kunna få med så många lådor som möjligt. Lastningen skedde för hand. Sigge Sjöberg från Rappsta och Karl Danielsson från Hamre hade också egna lastbilar och körde kol från Ruberts kolningen.

När alla lådor kommit ner till den höga kolbryggan vid stationen beställdes en järnvägsagn Denna fylldes med kolet som drogs upp i släpdrögar på bryggan, av hästar som många gånger skakade av skräck för att gå upp på den höga lastbryggan, där kolet skulle tippas ner i järnvägsagnarna.

Det gällde att få ut så mycket volym som möjligt och ett sätt var att sortera kolet efter

storlek genom att lägga de minsta bitarna i botten och sedan fylla på med grövre och grövre bitar, så att inte de små kolbitarna skulle hamna i mellanrummen mellan de grövre bitarna. Varje järnvägsagn rymde 735 hektoliter kol och fem vagnar levererades från Ruberts kolningen på Altarberget under våren 1943, till Iggesunds bruk.

Nu på äldre dagar minns den 88-åriga Herbert Berge kolningen på Altarberget med sin far och några andra män från trakten. Sotet, det hårda arbetet, den stickande röken, fukten av våta kläder i kojans dunkel, de enkla måltiderna, skratten varvade med råa skämt, kortspel vid fotogenlampan, skötseln av hästarna i det primitiva stallet. Kolningen på Altarberget som blev hans första upplevelse av arbetslivet. Året därpå 1944 upphörde kolningen i större skala när kolet vid järnframställningen ersattes av elektricitet.

Sedan dess har naturen återtagit de lämningar efter mänskliga vedermödor, som fanns kvar efter kolningen. Inga spår finns kvar på platsen mera än benämningen Rubertsvägen och Ruberts kolningen, som platsen fortfarande kallas av äldre ortsbor och i jaktlaget.

Rubert Berges gamla anteckningar, ett fotografi, Herberts minnen och hans berättelse du nu tagit del av, är allt som finns kvar. Alla övriga som var med vid just den här kolningen är borta sedan länge och deras minnen följde dem i graven.

Ett stort TACK till
Tisdagsgruppen
och

Trönöföretagarna
som skänkt material

och till **Tisdagsgruppen**
som rustat upp vår lekstuga!

*Elever och lärare
på Trönö skola*

Välkomna till oss

**Om ni vill resa miljövänligt,
säkert och bekvämt!**

www.lonnsbuss.se

Värmlandsvägen 8
826 40 Söderhamn

Tele: 0270-124 20
Mobil: 070-632 19 12
Fax: 0270-126 85,
E-post: info@lonnsbuss.se

Trönö skola 60 år får högsta betyg

Trönö skola invigdes år 1957 och finns kvar än i dag. Så i år blir skolan 60 år.

Under dessa år är 133 elever det högsta antal elever som gått på skolan samtidigt. Idag går 110 elever från förskoleklass till 6:an och 11 av dem är asylbarn. Under 2016 kom de flesta av asylbarnen och eleverna hoppas att det kommer fler.

En superbra sak är att vi får hemmagjord mat som lagas av Anneli och Britt.

Rektorn på skolan nu heter Sofie Linde och hon tycker det finns många bra saker med Trönö skola. Till exempel nära till skog och natur, skolan har bra samarbete med olika

föreningar i bygden, är lagom stor, har bra lärare och skolan är hjärtat i byn. Rektorn tycker också att skillnaden mellan att jobba på Trönö jämfört med en annan skola är att på en mindre skola har man möjlighet att lära känna barnen bättre.

Vi har intervjuat Tyra Takkinen och Astrid Lundgren i klass 4 och dom tycker att några bra saker med skolan är att det finns mycket kompisar och mycket att göra på rasterna. Anna Westlund och Elin Persson i 5:an tycker att det är bra att skolan är mindre så att alla känner varandra.

Många av barnen på skolan bor både i Trönö och inne i Söderhamn (på grund av delad vårdnad). En av dom är Martin Hansson i 5:an och han tycker att skillnaderna är att i Trönö hjälper man varandra. I Vågbro är man mest i stan, i Trönö är det bättre gemenskap.

Vi har även intervjuat Andreas Karlsson, som är mentor för klass 6. Han tycker att skolgården, snälla ungar och duktiga lärare är några av dom saker som är bra med skolan.

Han jobbar också på Vågbroskolan och han tycker att skillnaderna är att i Trönö känner man fler barn, det finns bättre möjligheter för en varierad idrottsundervisning, som till exempel att man kan åka skidor på Trönö idrottsplats och att man kan åka skridskor på skolans skridskoplan. På Vågbroskolan kunde man inte låna skidor, men i Trönö får man låna skidor av Trönö IK.

Lina Lingman i 2:an och Olivia Eriksson i 1:an är två tjejer som bor i Trönö och dom tycker det är bra att man kan åka skidor, bra skola och deras favoritämnen är engelska och bild. Kevin Lind i 6:an tycker att det bästa med Trönö är att flörta med alla snygga tjejer, säger han och skrattar. Gustav Gränborn i klass 3 tycker att allt är bra med Trönö, men idrottsplatsen är det bästa. I Trönö skulle Felix Lindgren i förskoleklassen vilja ha ett badhus, godisaffär och en leksaksbutik så han kan köpa pokémonkort.

Sist, men inte minst tror läraren Agneta Lindberg att i framtiden kommer det att vara många barnfamiljer i byn. Hon hoppas att skola, brandvärn och affär finns kvar. Hon tror också att Trönö kommer att bli större.

Hon säger också att: Här ska man bo!

Denna text har Tilda Sahlberg, Elvira Bylund och Edvin Westlund fixat på skoltid. Bilderna är tagna av eleverna själva.

ALTERNATIVET till STORBOLAGEN

Dina
Försäkringar

Norr tullsgatan 8,
Söderhamn
0270-42 65 85
www.dina.se

I september drog vi igång med barmarks-träning för barn födda 2008 och äldre, de yngre barnen fick vänta till en bit in i oktober.

Vi har på träningarna haft mellan 20-25 ungdomar uppdelat på en yngre och en äldre grupp som tränat med hjälp av våra duktiga ledare. I den äldre gruppen har vi i år fått hjälp av Malin Eriksson, Thomas Westrin och Annika Westrin. I den yngre gruppen har Anna Grändborn och Petra Pavlovska skött träningarna. Elin Larsson har ansvarat för barngruppen.

Första advent hade vi ett mycket uppskattat skidläger i Orsa med ett tjugotal barn och ett gäng vuxna. Vi fick snö tidigt på hemmaplan i höstas som tyvärr tinade bort så vi har även i år åkt till Bollnäs och in på Hällåsen och tränat på deras konstsnö. Trots den dåliga vintern har vi ändå lyckats få mycket tid på snö.

Söndagar i början av januari startade skidskolan för våra yngsta, där Helena Leander var ansvarig.

I mitten av januari arrangerade vi DM på IP med fler än 150 anmälda åkare! Vi fick många fina resultat på DM och flera av våra egna åkare tog hem en DM-plakett. Veckan efter anordnade vi Länsförsäkringar Cup med dryga 70 åkare.

Våra äldre ungdomar har även deltagit i träningsträffar som anordnats av Hälsinglands skidförbund. Vi har haft flitigt tävlande ungdomar runtom i Hälsingland, i helgen kördes lilla Gävleloppet inne på Hällåsen och det är fler tävlingar på gång inom den närmsta framtiden.

Årets höjdpunkt blev SM-veckan där Trönö IK för första gången i vår historia kunde ställa upp med ett stafettlag! Emil Thyren körde första sträckan, Thomas Westrin andra och Jonas Persson den tredje och sista sträckan. Fantastiskt bra jobbat! Emil och Jonas körde sitt första SM på seniornivå och det på hemmaplan. Imponerande! Vi är ganska säkra på att Trönö hade den bästa hejarklacken.

Kommande aktiviteter är ICA Cup i Bollnäs vecka 10 och Barnens Vasalopp tisdag 7/3 också det vecka 10. Vi hoppas att vi får lite mera snö.

Vi vill passa på att tacka ALLA som hjälpte till med att skotta snö till DM och ALLA som hjälpte till så att vi kunde genomföra tävlingen och ALLA som ställt upp och hjälpt till under säsongen 16-17.

Spårgruppen gör ett fantastiskt bra jobb med våra spår, vår anläggning har varit välbesökt i vinter och vi har fått mycket beröm för våra fina spår. TACK!

Trönö IK skidsektion.

På skidor mot toppen— målmedveten träning

Hilda Lingman, Trönödal, 14 år gammal men åker i klassen "damer 15" då jag i år den 19/8 blir 15.

Jag håller utanför längdskidåkningen på att träna och kör även några lopp mountainbike och löpning. Jag åker rullskidor och tränar på gym. Detta gör jag tillsammans med min längdskidåkning för att träna varierat, förbättra min kondition och för att stärka specifika muskler inför skidsäsongen. Jag höll även fram till i år på en hel del med fotboll, men slutade i år för då jag vill satsa helhjärtat på längdskidåkningen.

Det som gör att jag vill satsa på skidåkningen och lägga ner så otroligt många timmar på det, är eftersom jag inte tycker att det finns någonting som är så otroligt roligt som att åka skidor. Jag älskar att träna och tävla och att utmana mig själv och min egen förmåga. Jag älskar att träna hårt och jag strävar hela tiden mot att bli bättre och att nå nya mål. Det som är så roligt med att satsa är att när man verkligen lägger ner sin själ och så otroligt många timmar på träning, att då efter mer och mer slit se att man utvecklas och tar steg framåt.

Mitt mål för denna säsong har varit att åka bra på DM, ungdoms-SM och Folksam cup (en stor tävling där de bästa 15- och 16-åringarna får chansen att representera Hälsingland i en stor cup för alla Sveriges distrikt). Och efter ett DM guld så blickar jag nu förväntansfullt fram emot ungdoms-SM i februari. Efter detta så är väl mitt mål att ta mig in på ett bra skidgymnasium och sedan fortsätta min satsning mot den absoluta toppen.

Om jag har någon förebild? Ja det är klart man ser upp till de riktigt duktiga åkarna som kämpar och kämpar och tar guld efter guld, de som aldrig ger upp. Mest ser jag nog upp till Marit Björgen som är efter år satsar och lyckas.

Om jag känner att jag missar något när jag lägger ner så mycket tid på min satsning? Det är klart att det är mycket man får välja bort för att kunna lägga ner så många timmar på skidåkningen. Som till exempel att hänga på stan eller gå på fester som mina klasskompisar. Men det är inget jag skulle

säga att jag "missar". Jag prioriterar min träning och skulle aldrig hoppa över ett pass ur mitt träningsschema för något annat. Eftersom det är det här jag vill och älskar att göra.

Jag får otroligt mycket stöd och uppmuntran till min satsning av framför allt min familj, som alltid ställer upp och vallar, fixar mat mellan skola och träningar, som skjutsar genom hela Sverige på tävlingar, men också som stöttar och finns där för mig både när det går bra och dåligt. Men även utav släkt, vänner och utav tränare, som jag ibland faktiskt undrar hur de står ut med min petighet med tekniken och att jag vill att alla detaljer ska sitta perfekt, och att jag aldrig ger upp.

Fler skidtalanger i Trönö

Skidtjejer från Trönö! Från vänster Hilda Lingman, Tilda Sahlberg, Alva Thyren, Elvira Bylund, Agnes Westrin och Lovisa Larsson.

Elvira Bylund, fyller 13 år i år och bor med föräldrar och lillasyster i Stårtebacken, dit familjen Bylund flyttade 2009. Elvira håller förutom skidåkningen också på med trupp-gymnastik och fotboll, men tycker ändå att det är lite extra med skidåkningen. Det är kul att åka skidor och att vara ute och röra sig.

Det är också jättekul att tävla och att träna med kompisarna, och hon vill bli bättre som skidåkare. Särskilt skateåkningen vill hon förbättra och vill gärna åka ungdomsvasan.

Stina Nilsson och Charlotte Kalla är hennes förebilder som hon ser upp till. Tycker inte att hon missar något för att hon lägger ner mycket tid på skidåkningen.

Elvira har mycket stöd och hjälp av föräldrarna Ann och Emanuel Bylund och systemen Hilma, alla lagkompisarna och andra i klubben. Pappa är duktig att valla. Hon tycker vi har en jättefin idrottsplats och superbra tränare och ledare. Trönö IK är bäst!

Tilda Sahlberg, 12 år bor i Glamsta med sina föräldrar Anneli och Magnus Sahlberg. Hon tycker det är kul med skidåkning på vintern, sommardag spelar hon fotboll. Vill bli en bättre skidåkare – man kan alltid lära sig nya saker och bli bättre. Träningen är bra och det

är kul att göra saker tillsammans med sina kompisar. Förebilder är Charlotte Kalla och Stina Nilsson. Tilda tycker inte att hon missar något för att skidåkningen tar för mycket tid. Träningskompisarna och publiken som hejar på sporrar till att fortsätta.

Alva Thyrén, 13 år, bor i Sänkmyran i Rappsta med sin familj, pappa Micke, mamma Lena. Den äldsta brodern Emil har gått ut skidgymnasiet i Sveg och är i början av en lovande skidkarriär, vi håller tummarna för att det går bra för honom i framtiden. Så skidåkning är stort i Alvas familj

Hon har varit på skidtävlingar så långt bakåt hon kan minnas och det är ganska självklart för henne att också åka skidor. Och hon vill gärna vinna.

Håller också på med ridning och vill satsa lite mera på det och tycker inte skidåkningen tar upp så mycket tid. Tränaren Malin stöttar på ett bra sätt, liksom vänner och familjen.

Agnes Westrin, 13 år, bor i Glamsta med sina föräldrar, som också idrottar. Pappa Thomas åker skidor och mamma Annika spelar fotboll. Agnes håller förutom skidåkningen också på med ridning, innebandy, fotboll och åker mountainebike. Skidåkningen är viktigast, men allt är roligt och hongillar att tävla. Det går ganska bra och det gör att det blir ännu roligare. Hon tränar för att bli bättre och få bra placeringar i större tävlingar. Ibland missar hon en del innebandymatcher för skidorna, men det gör inte så mycket.

Agnes får mycket stöd och hjälp av sina föräldrar, mormor, morfar och farfar. De är med på nästan alla tävlingar.

Sammanställt av Birgit Lundgren

Skiddrottningar i Trönö förr och nu

De nya och kommande presenteras här intill. Men hur många vet att Sveriges första riktigt stora elitskidåkerska också bodde i Trönö?

Sveriges första skiddrottning, **Elin Pikkuniemi** föddes år 1895 i Nedertorneå i Norrbotten, och var i ungdomen en mycket framgångsrik skidåkare. Hon kallades Pekku och vann SM flera gånger.

Det berättas att hon inför en stor skidtävling i Umeå åkte skidor dit från hemmet, en sträcka på 11 mil, och efter att ha vunnit tävlingen skidade hon hem igen.

Hon hade också vid ett tillfälle varit i Porjus och tittat på en skidtävling, men missade tåget hem. Hon åkte då skidor utefter banvallen de sex milen till hemmet, på tiden 4 timmar och 45 minuter. Samma år var tiden i Nordiska mästerskapet för herrar på sträckan sex mil, 4 timmar och 35 minuter, alltså endast 10 min snabbare än Elin's ensamma skidtur utefter banvallen.

Hon anmälde sig till Vasaloppet ett år, men fick inte åka för att hon var kvinna.

Elin kunde inte förmå sig till att köra förbi manliga skidåkare och det hände att hon hellre jagade dem i spåret, trampandes bak på deras skidor.

Hon utbildade sig till lärare och träffade på seminariet Greta Palmkvist från Stockholm. De trivdes tillsammans och köpte ett hus i Stockholmstrakten på 1950-talet. 1976 köpte de ett litet grönrappat hus i Rönningen och flyttade dit för att komma ut på landsbygden. Elin var då 81 år och Greta några år yngre. Trots sin ålder uppskattade

Elin Pikkuniemi med startnummer elva, eller är det kanske en dubbeletta?

(Bildkälla: akesa.wordpress.com)

Elin att åka skidor och var gärna ute i skidspåren i Rönningen. De sista åren av sitt liv fick hon amputera ett ben, men Elin hoppades ändå kunna åka skidor med sin benprotes.

Hon var vid sin död på våren 1988, vid 92 års ålder, bosatt i Rönningen där Greta sedan bodde kvar ytterligare några år.

Birgit Lundgren

Ett stort tack till våra huvudsponsorer samt alla som är med och bidrar till vår verksamhet på sponsorloppet!

GHG

Josef Lindberg i Sandarne AB
Bengt-Olof Svensson Trönödal
Stora Enso Skog AB
Affärsfastigheter Bollnäs AB
Engstrands Golv AB
Bergners Färgcenter AB

Trönö IK Skidsektionen

Rönningens bygdeförening

Totalrenoveringen av bygdeföreningens kök fortgår. De aktiviteter vi närmast planerar under våren är årsmötet samt visning av vårt efterlängtnade kök, när det blir klart. Håll koll efter våra kommande aviseringar!

Trönö Traktorfrossa

Lördag den 1 juli kl 10-15 blir det traktorfrossa i Trönö!

Det blir utställning av traktorer och andra gamla fordon, traktorcruising, åktur med traktor & vagn, underhållning, skrot- och bakluckeloppis, traktorlekar med mera. Fri entré. Kom ihåg att städa ur alla gömmor och förråd till loppiset. Du kan börja redan nu!

Anmälan till loppis (50 kr/plats):

Olle, tfn 070-547 60 35

Övriga frågor:

Ola, tfn 070-579 70 76 och

Peter, tfn 070-343 71 38

Fina fynd i Trönö 2016

Text & foto:

Alf Pallin

Guldkremla, *Russula aurea*.

Guldkremla är en relativt god signalart som nästan enbart påträffas i lövskogar, hassellundar och kalkbarrskogar. Svampen är i vårt land starkt kalkbunden och den tycks föredra klimatiskt varma och gynnsamma lägen. Där förekommer vanligtvis många andra ovanliga och rödlistade arter. Guldkremla förekommer upp till den naturliga norrlandsgränsen. Enstaka nordliga fynd har gjorts i Medelpad och Jämtland. Det finns tre fynd av guldkremla rapporterade på artportal från Hälsingland.

Vändplan på Tannåsen vid Gärtjärn där kraftledningen drar fram ligger på en höjd av 150 m/ö, upp till toppen på Tannåsen är det en stigning på 105 meter till en höjd av 255 m/ö. Vid återbesök på Tannåsen i Trönö datum enl. ovan lyste där fyra fruktkroppar vackert rött och guldgult mot mig när jag vandrade upp för slutningen fram till källan med kristallklart vatten som ligger vid gränsmarkeringen för ett naturvårdsavtal.

Jag gjorde flera trevliga fynd den här dagen, zonkamskivling, *Amanita battarrae*, granriska, *Lactarius zonarioides*, svavelriska, *Lactarius scrobiculus*, besk vaxing, *Hygrophorus erubescens*, på min väg upp till källan och där fann jag rödgul trumpetsvamp, *Chantarellus lutescens*, dofttaggsvamp, *Hydnellum suaveolens*, och en imponerande stor rotfingersvamp, *Ramaria boreimaxima*.

Jag har besökt slutningen på Tannåsen många gånger, brukade vandra efter en stig som började nära där jag bodde i Tygsta. Det tog ca 50 minuter upp till källan om jag gick i rask takt och inte stannade för att plocka svamp. Jag hade mina ställen, först ett kantarellställe där stigen började bakom ladugården vid Hästmyra. Efter ytterligare 500 meter brukade jag alltid hitta rikligt med ovanligt stora kantareller, där avverkades skogen för ca 10 år sedan.

Sedan följer det ett område som sträcker sig 700 meter upp till en skogsbilväg där jag själv var med och gallrade skogen på hösten 1981. I det här området har jag plockat mängder med matsvamp; kantareller, trattkantareller, fårtickor, blek taggsvamp och vissa gynnsamma år flera korgar fulla med svart trumpetsvamp. Också många rödlistade svampar och signalarter har jag noterat, minns särskilt när jag fann fler exemplar av

porslinsblå spindling, *Cortinarius cumatilis*, flera arter ramaria, vaxskivlingar, korktaggsvampar med mera samt orkidéer växte det också där. Tyvärr blev det ett kalhygge av största delen av området hösten 2015 bara en liten remsa på ca 50 meter närmast skogsbilvägen sparades. Sedan i år 2016 försvann tråkigt nog också stora delar av skogen upp efter slutningen från vändplan där det också fanns många intressanta arter.

Vi får nu verkligen hoppas att den lilla skärv av skogen som är kvar på slutningen fram till gränsmarkeringen för naturvårdsavtalet där jag gjorde årens fynd också kan få skydd och bevaras.

Grenlav, *Evernia mesomorpha*

Grenlav Långbro Trönö 27 juni 2016

Grenlav är rödlistad och har två skilda utbredningsområden, ett i Dalarna och ett i Luleå lappmark och de flesta växtplatserna ligger nära fjällkedjan. Landets rikaste kända förekomst finns nära Porjus där den växer inom ett drygt kvadratmil stort myr- och skogsområde. I det södra området har laven minskat oroväckande men finns fortfarande kvar på några rika lokaler i fjällnära skog i Dalarna.

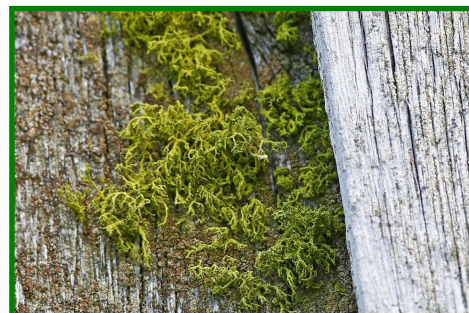
Fredrik Jonsson och Ulrika Nordin skriver i sin redogörelse från inventeringen av lavar på kulturverd i Gävleborg om två fynd av *E. mesomorpha* på två brädlador i Trönö med foto på en av ladorna, jag känner igen ladan har ju passerat den varje gång jag åkt från Trönö och hem igen där den ligger på några meter från Trönövägen genom Långbro och jag lyckas leta upp laven och fota den, vilka rariteter vi har här i bygden.

Att just *E. mesomorpha* är mycket ovanlig i Hälsingland förstår jag när jag läser om laven i Hans Lidmans bok *Den sjungande dalen* från 1954 där han ägnar ett helt kapitel åt densamma. Sten Ahlner redogör i sin avhandling om Nordiska barrträdslavar 1948 om lavens förekomst i landskapet tillbaka till slutet av 1800-talet, också då var den ovanlig. ArtDatabanken – artfaktablad.

Varglav, *letharia vulpina*.

Varglavens utbredning på naturliga ståndorter är begränsad från norra Värmland till Lycksele lappmark. Arten var tidigare spridd i Syd- och Mellansverige på kultur-

skapade ståndorter såsom spåntak, brädväggar etc, påfallande ofta på gamla byggnader på kyrkogårdar. Numera finns enbart två sådana förekomster kvar, en i Västergötland och en på Öland.

Varglav, Rappsta, Trönö 11 juni 2016

Arten har en kontinental utbredning i Sverige. I övriga Norden förekommer varglav med enstaka förekomster i centrala Norge och från en lokal på Åland. Den är rödlistad i bägge länderna, i Finland som försvunnen. Utanför Norden förekommer den i Europas bergsområden, Nordafrika, Asien (Kaukasus) samt västra Nordamerika. **Fridlyst** enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet.

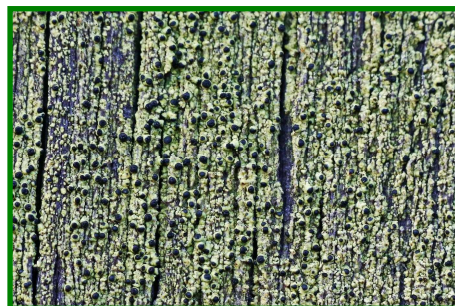
Den 17:e mars 2007 under en excursion till Sveriges äldsta tall, 760 år, som växer på Hørnslandet, tog Magnus Andersson med oss till en myr med flera talltorrakor. Där såg jag varglav för första gången och blev väldigt fascinerad av den vackert grön-gult lysande laven mot den grå nakna veden. Vad jag förstod var det ovanligt med fynd av varglav så här långt österut i landet. Under åren som gått har jag ibland tänkt tillbaka på laven och undrat om den skulle visa sig för mig igen, vid ett par besök på Hørnslandet i andra ärenden försökte jag hitta tillbaka till myren utan att lyckas.

Så i år (2016) läste jag en artikel i VÄX nr 2 om inventering av lavar på kulturverd i Gävleborgs län med inriktning främst med fokus på arter som ingår i åtgärdsprogrammet för bevarandet av hotade arter på kulturverd i odlingslandskapet. Av rapporten framgick fyra fynd av varglav i Söderhamns kommun varav två fynd i Trönö där jag bor.

Det här blev ju nu väldigt intressant.

Tillsammans med Pär Hedwall försökte jag leta upp någon av ladorna med *Leharia*

Sydlig ladlav i Remsta

vulpina. Efter flera turer hittade vi ladan i Rappsta, Trönö med över 20 bålar varglav bild ovan. Den här ladan har jag åkt förbi cirka två gånger varje dag i över 30 år helt ovetandes.

Sydlig ladlav, *Cyphelium notarisii*, har tidigare förekommit i Skåne, Blekinge, på Öland, i Östergötland, Närke, Västmanland, Södermanland, Uppland, Dalarna, Gästrikland och Hälsingland. Tillbakagången under 1930–40-talen tycks ha varit snabb och den ansågs en tid vara försvunnen. 1989 återfanns den dock i Gästrikland och 1990 i Småland. Senare har den även hittats i Skåne (på en lokal med bara pyknid) och på Gotland där fem fynd gjorts. Den hittades på en ny lokal 1996 i Uppland men redan samma år försvann arten när huset målades. Ett 10-tal lokaler är nu kända men utanför Visingsö och Fårö finns enbart mycket små populationer. Arten har eftersökts på flera av sina övriga äldre lokaler men inte återfunnits. Återfanns vid inventeringar i slutet av 1980-talet i sydligaste Sverige inte på någon av sina gamla lokaler. Ulf Arup 1999. © ArtDatabanken.

Av Fredrik Jonsson och Ulrika Nordin fick jag välvilligt tillgång till hela deras rapport från inventeringen *Lavar på kulturved i Gävleborgs län 2013-2014* med fokus på arter för åtgärdsprogrammet för bevarandet av hotade arter på kulturved i odlingslandskapet, där följande arter ingår: *Vedorangelav Galoplaa furfuracea*, sydlig ladlav

Cyphelium notarisii, grå ladlav, *Cyphelium trachyloide* och ladparasit-spik *Sphinctrina anglica*. Innan inventeringen fanns endast tre fynd av sydlig ladlav noterade från länet alla i Söderhamns kommun Norrala Skensta 1996, Söderala Östansjö 1989, Söderala Berga 2007 samtliga fynd av Åke Ågren. Totalt hittades nu 30 lokaler i länet varav på 24 lokaler i Söderhamns kommun. En stor koncentration hittades i Trönö och Norrala församlingar längs med Norrala och Trönöån på 21 brädlador / bräd-klädda timmerlador och tre timmerbyggnader. Fördelat på sjutton fynd i Trönö och sju i Norrala. Den nordligaste kända populationen med fruktkroppar apothecier i landet finns i Tygsta Trönö. Sannolikt har det i dessa trakter funnits kontinuitet på människoskapande vedsubstrat under många hundra år, kanske närmare tusen år.

Koncentrationen av förekomster i Trönö-Norralatrakten är troligtvis ett av lavens starkaste fästena i Sverige. Med tillgång till inventeringsrapporten där fyndobjekten beskrivs byggnad för byggnad letade jag och Pär Hedwall upp några av ladorna, bilden (längst ner på förra sidan) visar sydlig ladlav på en lada i Remsta, vi hittade sedan lite rest av laven på en brädlada i Norrala som inte står omnämnd i rapporten. 19 december hittade vi ytterligare en ny lokal för laven på en timmerlada vid Slammor fåbodar i Norrala. På några stockar på nedre delen

under luckan på östra sidan fanns flera bålar. Förutom dessa lavar gjordes flera fynd av signalarter och rödlistade lavar på ladorna i Trönö. Arter enl. följande:

Rödlistade: ladvallav, vedflamlav, staketflamlav. **Signalarter:** brun nållav och sotlav. Det är mycket vi har att vara stolta över och att vårda och bevara för framtiden.

Trönöbygdens tidning

innehåller nu fyra sidor mer än tidigare, totalt 24 varav åtta i färg.

Vi tar gärna emot material till kommande nummer, både annonser och läsartexter, som kan vara intressant för övriga ortsbor att ta del av. En utmärkt möjlighet för till exempel ortens föreningar att delge information i bygden till både bofasta och fritidsboende.

Manusstopp inför varje nummer finns på sidan 3.

Välkommen till ICA Nära Trönö!

Vi erbjuder

Catering

smörgåstårter, festplankor, ostbrickor, matkorgar och landgångar.

Manuell charkdisk

Vi skär, styckar och mal efter dina önskemål.

Hemkörning

Kvalitetscertifiering

ICA I love eco är vårt eget ekologiska sortiment, som vi ständigt jobbar med att bredda och utveckla. Här hittar du ekologisk mat och varor till hemmet, allt producerat i balans med naturen.

Vi gillar svenskt kött

Det finns goda skäl att välja svenskt kött. Svenska kor får till exempel vara ute och beta på sommaren och våra grisar har tillgång till halm och mer plats att röra sig på. Dessutom skapar svenska bönder fler jobb i Sverige.

Ombud för

Apotek

Post

Systembolag

Svenska spel

Telefon: 0270 360 85

E-post: david.eriksson@nara.ica.se

Öppettider: Vardagar 9.30-19 Helger 10-17

ICA
nära
Trönö

Farfars minnen forts.

tills dess att han skulle till Sångå Mo. 100 kronor kontant plus allt fritt var avlöningen.

Åt änkan fick han efter jul köra timmer hos kolare Andersson vid vattensågen i Storsjön nära Mogränsen.

"Timmervägen till sågen var kort och terrängen på skogskörningarna lätt. Jag skötte hushållet själv, proviant och kurage hämtade jag i byn varje söndag, så jag hade det bra och trivdes gott tillsammans med kolare Andersson i hans enkla men varma lilla stuga. Mannen var nämligen ensam boende i stugan, hustrun var död, och barnen skingrade ut i vida världen. Ett par söner, sade han, vistades i Amerika".

I april lämnade han änkan Kristina efter att ha tjänat "en betydande summa" hos henne, något som Lars-Olof var "fullt belåten med". Han också nöjd med hennes bemötande och förtroende.

"Med detta äro min barndoms- och tidigaste ungdomsår relaterade så långt mina anteckningar och mitt minne kunnat bidra här till. Ett friskt och härligt liv i skog och mark var härmed avslutat, som många gånger varit för tungt och påfrestande för en yngling i mina år, med ringa avlöning och i hög grad undervärderat".

Lars-Olof antogs som volontär 31/12 1897.

Därmed började han sin militära bana inom armén som fortsatte i ett halvt sekel år till 31/12 1947 då han pensionerades från sin tjänst som förvaltare i intendenturkåren, Dalregementet i Falun.

*Detta är Anne-Marie Nenzells tredje artikel om sin farfar Lars-Olofs barndom i Trönö. Uppgifterna är hämtade ur Lars-Olof Nenzells memoarer **Minnen och upplevelser**. Lars-Olof föddes 1880 i Trönö och avled 1957 i Stockholm.*

Receptstafetten nystart

Biff Rydberg från Helena Leander

Jag hade aldrig ätit och aldrig lagat Biff Rydberg. I höstas blev det premiär och det var fantastiskt gott. Mitt tips till Trönöborna blir därför ett recept på Biff Rydberg.

Ingredienser (4 portioner)

400 g oxfilé eller annan välhängd bit av prima kvalitet
2 stora gula lökar
1 kg potatis
Smör och olja till stekning
Soja
Salt, peppar och strösocker

Senapskräm

2 msk senapspulver
2 ½ dl vispgrädd 3 msk strösocker
1 msk dijonsenap
2 msk riven pepparrot
Salt och peppar

Till servering: 4 äggulor

Vispa grädden lätt och tillsätt övriga ingredienser till senapskrämen.
Vispa ett par drag och smaka av med salt och peppar.

Skala lök och potatis. Skär lök, potatis och kött i sockerbitsstora bitar.
Stek löken på medelstark värme i smör i ca 20 minuter tills den blir karamelliserad.
Smaka av med salt, peppar, socker och en skvätt soja.

Friter potatisen eller stek den i mycket olja tills den har fått fin färg.
Salta och håll den varm.

Stek det rumstempererade köttet hastigt i smör och olja på hög värme.
Salta och peppra.

Lägg upp kött, lök och potatis i fina rader. Servera med senapskrämen och äggulorna.
Avnjut ett riktigt gott rött vin till och njut!

Stafettpippen skickar jag vidare till Mikael Thyren.

Perras bygg

Allt inom byggnation.
Ring för offert!

070 544 21 67

RÖRMOKERI

Det fixar vi!

Värmepumpar Vedpannor Solvärme
Badrum m.m.
Allt inom VVS – Rörmokeri

Håkan: 070-373 69 31
Fredrik: 070-336 23 60
Andreas: 070-336 21 19

Dialogkväll om näringsliv och utveckling

För att lära känna varandra, öka kunskapen om och föra en dialog med näringslivet i kommunen. vill vi på *Näringsliv & Faxepark* träffa företagare, föreningsrepresentanter och övriga som är intresserade av näringslivsfrågor.

Vilka utmaningar och möjligheter ser du inför att ta nästa steg i utvecklingen av din verksamhet? Kom och dela med dig av dina tankar och idéer.

Vi informerar också kort om vad vi och våra samarbetspartners kan erbjuda.

Tisdag 14 mars

18.30–21.00

IOGT-NTO Enighet, Trönö

Vi bjuder på kaffe och smörgås.

Anmäl ditt deltagande senast
fredag 11 mars på
soderhamn.se/dialogkvall

SÖDERHAMN!

OBS!

Söderhamn 2017-01-13

Angående fiberprojektet i ert område

Tiden går fort och därför skickar vi det här brevet för att berätta att efter den 30 april 2017 upphör det rabatterade priset och återgår till ordinarie.

Nytt för i år är att de hushåll som inte skickat in sin anmälningsblankett om fiberanslutning före den 30 april kommer att få betala ordinarie pris 11 500 kr vid en eventuell efteranslutning.

Vi skulle därför vara tacksamma om ni (som har koll på vilka som inte har skickat in sin anmälningsblankett) påminner dessa om att anmälningstiden, för att få det rabatterade priset, går ut den 30 april.

Behöver ni anmälningsblanketter och informationsmaterial kan ni höra av er till oss på Söderhamn NÄRA så ordnar vi det.

Med vänlig hälsning

Göran Florén

Affärsområdeschef Bredband

Tel. 0270-756 31

goran.floren@soderhamnnara.se

OBS!

Spänd? Stel? Ont?

Välkommen till

Lillemors Massage

och
*Hörsel
Harmoni*

Dipl. medicinsk massageterapeut och massör.

Utbildad på Axelsons.

Ring och boka en tid hos mig i Trönö eller i Söderhamn på Grengatan 1
Eller ge bort en massage – den perfekta presenten!

070-509 93 51

PELLETS FRÅN AGROL
OCH NEOVA HETER NU

SCANDBIO

Namnet är nytt, men pelletsen är av samma
hög kvalitet och rekommenderas fortfarande
av Sveriges sotare. Tack vare vårt nät med
över 400 återförsäljare, är det enkelt att köpa
Scandbios pellets oavsett var du bor.

**2.020:-
/pall**
vid köp av
6 pall

VÄRME & MILJÖ AB

070-334 43 61 el. skogslidens@hotmail.com

Räntefri kredit upp till 4 månader.

Holms

Bleck & Plåt
www.holmsplat.com

Allt inom byggplåt!

SÖDERHAMN 0270-100 71, 070-516 42 99

Motionstips i Trönö

Gympa för pensionärer och övriga daglediga, tisdagar kl 15:30 – 16:40 i skolans gymnastiksal. Träning i balans, rörlighet, smidighet och styrka för hela kroppen. Ingen kostnad. Alla välkomna utan anmälan. Ledare *Märta Olhem*, tfn 076 827 8316

Ishockeyrinken vid skolan kan användas av allmänheten kvällstid. I en upplyst liten stuga vid planen kan belysningen tändas och skridskorna tas på. Ingen bokning behövs, men alla är glada om stugan lämnas i gott skick när åkningen är klar.

Elljusspåret på Trönö IK är tänt under skidsäsongen från att mörkret faller till kl 21.30. Alla välkomna så länge snön ligger.

Gymmet i dagisbyggnadens källare med ingång från gaveln mot landsvägen, fyller i år tio år. Allehanda motionsredskap finns för egen träning. Tidsbokning och nyckelhämtning på affären. Introduktion för nya kan ordnas. Kostnad 400 kr/år. Upplysningar *Tore Hallman*, tfn 070 371 6037 eller *Mia Mattsson*, tfn 070 668 84 11.

Motions- och styrketräning kanske kommer igång under ledning av *Per-Erik Söderkvist*, se hans intresseförfrågan på sidan 19.

Lösning sökes för vävföreningen

Hembygdsföreningens styrelse vill sälja Trönögården på grund av att byggnaden genererar dyra kostnader för drift och underhåll. På ett medlemsmöte uttryckte vävföreningen, som nu hyr lokal i Trönögården, oro över att bli hemlösa och inte

kunna fortsätta sin verksamhet. För att hitta en lösning valdes en arbetsgrupp med representanter från hembygdsföreningen och vävföreningen, samt en opartisk. Ärendet gick därefter på återremiss att behandlas vid senare tillfälle.

Salong

Marianne

Trönö

Näe! Nu går jag till
Salong Marianne!

Telefon: 0270 363 19

INSECO

*Skruvspecialisten
i Söderhamn*

Tel 0270 735 50 Fax 0270 735 60
www.inseco.se

**Service, reservdelar, tillbehör,
maskinförsäljning**

**Köksutrustning, tvättmaskiner,
diskmaskiner, kyl & frys**

Återförsäljare av:

Cylinda

Värd varenda krona

och

**Vi server
även
husvagnskylar**

J&A

Hushållsservice AB

Jens Rehnvall

Bollnäs 0278-124 71 • Söderhamn 0270-160 80

DET HÄNDER I TRÖNÖ

Tisdagar **Gympa för pensionärer och andra daglediga**
i skolans gymnasal kl. 15:30-16:40 .
Ledare *Märta Olhem*, tel: 076-827 8316

MARS

Sö 5 mars **Trönö bio kl. 19:00: *Sameblod***

Ti 14 mars **Dialogkväll om näringsliv och utveckling, 18:30-21.00, IOGT.**
Det bjuds på kaffe och smörgås. Anmälan senast fredag 11 mars
till soderhamn.se/dialogkvall. Arr: *Näringsliv & Faxepark*

Sö 19 mars **"The countryside of Elvis" med Johnny Wiktorsson i Trönö kyrka.**
Kyrkfika i församlingshemmet.

Sö 19 mars prel. **Pimpeltävling på Västansjön. mer info på hemsidan**
www.tronofiske.se och på affär'n.
Arr. *Trönö fiskevårdsförening*.

APRIL

Lö 1 april **Angeltävling av annorlunda slag, mer info på hemsidan**
www.tronofiske.se och på affär'n.
Arr. *Trönö fiskevårdsförening*

Sö 9 april **Trönöföretagarnas årsmöte IOGT kl. 13:00.**

Sö 9 april **Trönöbygden ekonomisk förenings årsmöte, IOGT kl. 15:00**

Sö 30 april **Valborgsfirande, Trönö kyrka kl. 18:00.**
Trönö kyrkokör och vårtal. SPF bjuder på korv.

MAJ

To 25 maj **Kristi himmelsfärdsdag i Trönö kyrka kl. 14:00.**
SPF:s kyrksöndag. Sång och musik med *Garpebos*.
Kyrkkaffe med underhållning i församlingshemmet.

Vill du/ni ha med något i kalendariet?

Lämna uppgifterna till Trönöbygdens redaktion, helst via mejl
info@tronobygden.se men telefon och skrivna lappar går också bra.

Allra senast torsdag i vecka 6, 19, 32 respektive 45!

Sportlov

Söndag 5 mars

Trönö Bio, IOGT Enighet

Kl. 13:00 *Lego Batman 2D*

Kl. 16:00 *Rum 213*

Kl. 19:00 *Sameblod*

Under 18 år **40kr**, vuxen **90kr**

Försäljning av fika i pausen.

Måndag 6 mars

Fiske av öring och abborre

08:00-13:00 (anpassat till buss
från och till Söderhamn)

Samling vid Trönö Skola för
gemensam avfärd med privat-
bilar (barn och föräldrar) till
Gästjärn.

Ta med eget pimpelspö om du
har, övriga kan få låna.

Vi bjuder på korv!

**Anmälan senast fredag den 3
mars till 076 795 54 92.**

Arr: *Trönö fiskevårdsförening*

Måndag 6 mars

Aktiviteter för barn 7-12 år

Trönö församlingshem
14:00-17:00.

Film, lek, pyssel, bak, dans mm.

Ledare: Sandra Deverud och
Sandor Bresovski

Arr: *Trönö-Norråla församling*

Tisdag 7 mars

Barnens Vasalopp

Trönö IP, start kl 11:00!

Anmälan via sms senast kl 10:30,
till 070 270 13 09. Skriv namn och
födelseår.

ICA Trönö bjuder alla startande
på korv med bröd!

Onsdag 8 mars

Pyssel & Pingis

IOGT Enighet i Trönö kl. 18-19

Pyssel och pingis för barn och
vuxna.

GRYMT GYM!

Boka via
Ica Trönö

Från Barnens Vasalopp ett tidigare år.

Trädfällning? Skogsröjning Skogsplantering?

Hjälp att ta ner träd
på din tomt?

Vi fixar nedtagning och

Vi utför även:

- häck- och gräsklippning
- grästrimning
- sandsopning

Glöm inte
RUT!

JÖ Skog & Snö AB
070-625 37 40

I nästa nummer av tidningen presenteras kojorna som står öppna för skogsflanörer och övriga besökare i Trönöskogarna, med vägbeskrivning och bild.

Per-Erik Söderkvist, född och uppväxt i Grubbe nu boende med sin familj i Stärte, skriver:

Det har väckts en idé i mitt huvud som jag inte kan släppa!

Jag skulle vilja leda ett **styrketränings- och rörlighetspass** för Trönöbor som kanske känner att de skulle vilja bli starkare, smidigare, gladare och orka mer i vardagen.

Jag har hållit på med idrott och styrketräning både som jobb och som fritidssyssla i många år och skulle vilja dela med mig av det fantastiska som styrketräningen medför.

Passet kommer att kosta ca 50 kr/pass/person och allt kommer att gå till en för dagen vald välgörenhetsorganisation. (Du kommer till passet, swishar 50 kr till tex barncancerfonden och det är din entrebiljett).

Passet kommer att vara utformat så att alla övningar går att göra lite lättare eller lite svårare så att i stort sett alla kan delta oavsett tidigare träningserfarenhet. Ålder 15 år och uppåt. Självklart kan du som kommer utsocknes ifrån också få vara med.

Jag hoppas att så många som möjligt nappar och inser vilken vinst detta medför på alla plan. Jag lovar att du blir starkare och rörligare + att din entrékostnad gör stor skillnad för någon annan.

Min förhoppning är att passet ska hållas i någon av lokalerna i Trönö centrum.

Många har visat positivt intresse via facebookgruppen *Trönö framtid*, annars kan du anmäla intresse till mig på telefon

070 648 09 76

ELON
I MEAB HUSET SÖDERHAMN

0270 42 65 35

Bröksmyravägen 13, 826 40 Söderhamn

Vi har ett stort utbud av

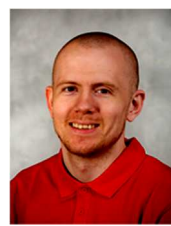
VITVAROR och HEMELEKTRONIK

Välkommen till vår butik

Tomas Persson

Ante Persson

Urban Sundqvist

Telefon:
0270 302 20

Efter gamla E4 mittemot Norrala kyrka

Hos Werners i Norrala kan ni göra följande:

Reparera och serva din bil/släpvagn.
Vi har även felkodsutrustning.

Köpa däck och fälgar till nästan allt som rullar.

Köpa en släpvagn eller båttrailer i alla storlekar, även tillbehör.

Välkommen till Norrala-Trönö församling!

Se hela kalendariet på www.norrala-trono.se

Vi finns på Facebook: Svenska kyrkan Norrala-Trönö

Söndag 26 februari kl. 14:00

Söndagsmessa i Trönö kyrka.

Söndag 5 mars kl. 14:00

Söndagsgudstjänst i Trönö kyrka.
Trönö manskör.

Söndag 12 mars kl. 14:00

Taizémessa i Trönö kyrka.

Söndag 19 mars kl. 14:00

"The countryside of Elvis" med
Johnny Wiktorsson i Trönö kyrka.
Kyrkfika i församlingshemmet.

Söndag 26 mars kl. 14:00

Söndagsmessa i Trönö kyrka.
Trönö kyrkokör medverkar.

Söndag 2 april kl. 14:00

Söndagsgudstjänst i Trönö kyrka
med Trönö manskör.

Söndag 9 april kl. 14:00

Söndagsmessa i Trönö kyrka.

Långfredagen 14 april kl. 14:00

Långfredagsgudstjänst i Trönö kyrka
med Trönö kyrkokör.

Söndag 23 april kl. 14:00

Taizémessa i Trönö kyrka.

Söndag 30 april kl. 18:00

Valborgsfirande, Trönö kyrka.
Trönö kyrkokör och vårtal.
SPF bjuder på korv.

Söndag 7 maj kl. 14:00

Söndagsgudstjänst i Trönö kyrka.

Söndag 14 maj kl. 14:00

Konfirmationsmessa i Trönö kyrka.

Söndag 21 maj kl. 14:00

Söndagsgudstjänst i Trönö kyrka
med Trönö manskör.

Torsdag 25 maj kl. 14:00

Kristi himmelsfärdsdag i Trönö kyrka.
SPF:s kyrksöndag. Sång och musik med
Garpebos. Kyrkkafe med underhållning
i församlingshemmet.

Nu löser solen sitt blonda hår
i den första gryningens timma
och breder det ut över markens vår,
där tusende blommor glimma.

(Pär Lagerkvist)

Kontakt:

Församlingsexpeditionen: 0270 300 95
norrala.pastorat@svenskakyrkan.se